

[Poul Dam.]

år? Men hvad, regeringen er jo opfindsom med hensyn til spareplaner; det kan være, der er en ny undervejs. Vi kan vente os, at man vil gøre mere ved den økonomiske misere. Vi kan ikke vente os, at det løser nogen problemer, men vi kan da håbe. Man regner med, at forbrugsbegrænsningen vil indtræde, man regner med, at det vil løse en række problemer, men dette må vi altså nu fra folketingets side vente med at beskæftige os med til om 4 måneder, når vi skal have åbningsdebatten i oktober.

Det er måske ikke særlig tilfredsstillende, ikke for befolkningen, ikke for erhvervslivet, ikke for nogen som helst. De økonomiske problemer løber videre, nogle af dem bliver alvorligere, accelererer, og vi har meget få muligheder for at gøre noget ved det, medmindre vi ligefrem forlanger folketinget indkaldt i utide — i såkaldt utide.

Hvad vil der ske med den sociale balance i resten af 1970? Vi er mange, der er utrygge over den sociale balance, som den er i øjeblikket. Vi er utrygge over for udsigterne til indkomstudviklingen. Vi er utrygge over for de forskellige måder, der føres indkomspolitik på, og som jo væsentligt består i at begrænse lønmodtagernes indtægter, medens man synes, det er overflødigt at gøre noget ved andre samfundsgrupperes indkomster. Vi er bekymrede over, at det stadig væk ser ud til, at der er et meget stort forbrug hos B-skatteydere, som benyttes til at gøre det vanskeligere for A-skatteyderne. Det er jo kernen i den diskussion, der har været om indkomspolitik og om forbrugsudviklingen i den hidtidige del af 1970. Hvordan vil det gå med produktionen, og i denne forbindelse først og fremmest: hvordan vil det gå med klimaet på arbejdspladserne? Er man i stand til at skabe en sådan tillid til regeringen og til den politik, der føres, hos de erhvervsdrivende og hos de beskæftigede, at dette klima kan blive bedre, at produktionen kan blive bedre, at vi kan få tingene til at gå den rigtige vej?

Men der er jo én ting, vi kan vente os af resten af 1970, og det er, at markedsfor-

handlingerne kommer i gang; denne sommer bliver i mange henseender skæbnessommeren i hele markedsproblematikken. En gang imellem får man lyst til at stille det frimodige spørgsmål: er det sådan, at hele Norddiskussionen og alle disse forhandlinger kun har været skinmanøvrer? Har det aldrig været meningen, at de skulle føre til noget? Er man egentlig ganske veltilfreds med, at den finske reaktion gav et påskud til at standse det hele? I hvert fald kører det åbenbart nu imod det store europæiske fællesskab, EWG, som det hedder på tysk, der er fællesskabets rette sprog — og man kan jo sige, at visse af de europæiske fællesskaber er vi allerede kommet ind i. Vi er kommet ind i noget, man på tysk kunne kalde ETWG, Die europäische Toll-Wutgemeinschaft, oversat: det europæiske hundegalskabsfællesskab, efter at vi nu har fået en smuk åbning for tyske hunde. Om det er symptomatisk, ved jeg ikke, men det er i hvert fald et ubehageligt sted, det er begyndt.

Og hvad så efter sommeren, hvad så i næste samling? Skal vi køre videre som hidtil? Eller kunne man drømme om, at nogle visioner, nogle drømme om et nyt og anderledes samfund kom til at spille en større rolle ikke alene i den teoretiske politik og i de smukke taler, som mange ærede medlemmer skal holde i overmorgen, på grundlovsdagen, men også i den praktiske udførelse af hverdagen? Kunne det tænkes, at man virkelig gik i gang med at finde nye løsninger på de nye problemer, som den nye verden stiller os over for, eller skal vi stadig væk have det skarpe skel mellem det såkaldte praktiske daglige arbejde og visionerne om en bedre, retfærdigere, samarbejdende verden?

Det er klart, at vor vision er en socialistisk vision, og dette er en vision, hvori samarbejdet, arbejdsglæden og det enkelte menneskes frihed er afgørende. Hvor meget er der egentlig gjort på disse områder i de sidste år? Friheden skal måske understreges ganske særlig. Jeg tror med Karl Marx, at